

Dosarul nr.3ra-822/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (judecătorul: S. Clima)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecătorii: M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală municipiului Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Saroslux” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, intervenient accesoriu Direcția Generală Administrare Fiscală municipiului Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală municipiului Chișinău și a fost menținută hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

constată:

La 12 ianuarie 2018 Societatea Comercială „Saroslux” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare SC „Saroslux” SRL) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat (în continuare SFS), intervenient accesoriu Direcția Generală Administrare Fiscală municipiului Chișinău (în continuare DGAF mun. Chișinău) cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin actul de control nr.1-xxxxx din 9 august 2017, de către inspectorul principal a DGAF, Direcția deservire fiscală Rîșcani, unipersonal a fost propus anularea înregistrării întreprinderii SC „Saroslux” SRL ca subiect al impunerii cu TVA. Totodată, a fost indicat că SC „Saroslux” SRL fiind citat legal la sediul întreprinderii, nu a respectat prevederile art. 8 alin. 8) lit. c) și art. 115 alin. 1) Cod fiscal.

A susținut că, drept consecință examinării actului de control nr.1- xxxxx din 9 august 2017, prin decizia nr. xxxxx emisă la 7 septembrie 2017 DGAF mun. Chișinău, în lipsa administratorului întreprinderii, a dispus anularea înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA și a certificatului nr. xxxxx din 1 martie 2009, recunoscute ca nevalabile facturile fiscale rămase în stoc, obligată SC „Saroslux” SRL să prezinte declarația TVA pentru ultima perioadă fiscală cu calcularea TVA de la stocurile de mărfuri și a mijloacelor fixe.

Reclamanta SC „Saroslux” SRL a susținut că în urma adresării către Serviciul Fiscal de Stat la 3 octombrie 2017, a aflat despre decizia emisă, totodată i-au fost prezentate, scrisoarea de însoțire nr. 26/2-07/1-5211 din 20 octombrie 2017, copia actului de control nr. 1-xxxxx din 9 august 2017, copia deciziei nr. xxxxx din 7 septembrie 2017.

La 16 noiembrie 2017 SC „Saroslux” SRL a depus către SFS contestația, prin care a solicitat anularea actului de control nr. 1-xxxxx din 9 august 2017 și a deciziei nr. xxxxx din 7 septembrie 2017.

Prin decizia nr. xxxxx din 14 decembrie 2017 a SFS, SC „Saroslux” SRL a fost repusă în termenul de depunere a contestației, respinsă contestația depusă și menținută decizia nr. xxxxx din 7 septembrie 2017.

A considerat reclamanta SC „Saroslux” SRL că urmează a fi anulate ca fiind neîntemeiate: actul de control nr.1-xxxxx din 9 august 2017, decizia nr. xxxxx din 7 septembrie 2017 și decizia nr. xxxxx din 14 decembrie 2017 din următoarele motive.

În susținerea acestei poziții a reținut că, la 22 iunie 2017, administratorul SC „Saroslux” SRL, Fiodor Spînu a fost pus sub învinuire, și i-a fost aplicat arestul preventiv, măsura preventivă fiindu-i aplicată pînă în prezent.

La caz, este cert faptul că administratorul societății, Fiodor Spînu nici nu putea să cunoască că este citat sau telefonat de cineva, deoarece față de acesta a fost aplicată măsura preventivă – arestul, mai mult ca atît, acesta nici nu se putea deplasa fizic.

Începînd cu 14 septembrie 2017 acestuia i-a fost înlocuit arestul preventiv cu arest la domiciliu, fiindu-i-se la fel interzis de a ieși din domiciliu, de a recepționa corespondență și de a avea acces la telefonul fix sau mobil. Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, din 24 mai 2017 în cauza penală nr. 2017038008 a fost dispusă efectuarea percheziției la magazinul/depozit declarate de către SC „Saroslux” SRL, precum și în construcțiile auxiliare amplasate în mun. Chișinău str. Alexandru cel Bun nr. 28, unde se pot afla obiecte, documente contabile și bancare, facturi fiscale, suporturi electronice, documente privind evidența de ciornă etc.. În dispozitivul ordonanței în pct. 2 a fost menționat că responsabilitatea efectuării percheziției de pus în sarcina membrilor grupului de urmărire penală, o singură dată, în decurs de 30 zile, din data autorizării.

În baza acestei ordonanțe la 19 iunie 2017 a fost întocmit proces-verbal de percheziție, ridicate obiecte, enumerate în acest proces-verbal și necătînd la faptul că s-a efectuat percheziția în toate construcțiile companiei SC „Saroslux” SRL, percheziția urma să aibă loc o singură dată în decurs de 30 de zile, pînă în ziua de azi a fost și este suspendată efectuarea percheziției pe un termen nedeterminat pînă la prezentarea informației, precum și sigilat magazinul-depozit a SC „Saroslux” SRL.

Astfel, prin aceste acțiuni activitatea întreprinderii a fost și este periclită și companiei în fiecare zi i se aduc daune materiale sub formă de venitul ratat, cheltuieli de întreținere și achitare a salariilor angajaților neconcediați, iar odată ce a fost efectuată percheziția și alte bunuri sau obiecte nu au fost găsite, percheziția urma să fie finalizată și nu urma să fie aplicat sigiliul și pusă pază a agenției naționale de pază „Justar”.

La fel, se încalcă și dreptul la apărare, precum și dreptul la un proces echitabil. Situația analogică se regăsește și în altă acțiune de urmărire penală.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, din 24 mai 2017 în cauza penală nr. 2017038008 a fost dispusă efectuarea percheziției la

oficiul/depozitul SC „Saroslux” SRL precum și în construcțiile auxiliare amplasate în mun. Chișinău str. Varnița nr. 16 „A”, unde se pot afla obiecte, documente contabile și bancare, facturi fiscale, suporturi electronice, documente privind evidența de ciornă etc., acte despre tranzacțiile ce au avut loc între/cu întreprinderile „PAS-Trading” SRL, „BS-Trading” și alte persoane juridice, precum și alte valori, ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii, obiecte și valori dobândite de pe urma infracțiunii - mijloace bănești necontabilizate, documente de evidență contabilă primară, bilanțuri, informații privind operațiunile de casă și bancare, telefoane mobile de pe care au fost duse convorbiri referitoare la tranzacții fictive, ștampile false ale unor întreprinderi inexistente, precum și altor obiecte sau documente care au importanță pentru cauză penală. Încăperile în care a fost efectuată percheziția la 19 iunie 2017 au fost sigilate și a fost pusă paza.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, din 24 mai 2017 în cauza penală nr. 2017038008 a fost dispusă efectuarea percheziției în automobilul angajatei întreprinderii SC „Saroslux” SRL Ala Rotaru, model xxxxx Yaris cu număr de înmatriculare xxxxx, unde se pot afla obiecte, documente contabile și bancare, facturi fiscale, suporturi electronice, documente privind evidența de ciornă etc., acte despre tranzacțiile ce au avut loc între/cu întreprinderile „PAS-Trading” SRL, „BS-Trading” și alte persoane juridice, precum și alte valori, ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii, obiecte și valori dobândite de pe urma infracțiunii - mijloace bănești necontabilizate, documente de evidență contabilă primară, bilanțuri, informații privind operațiunile de casă și bancare, telefoane mobile de pe care au fost duse convorbiri referitoare la tranzacții fictive, ștampile false ale unor întreprinderi inexistente, precum și altor obiecte sau documente care au importanță pentru cauza penală.

A subliniat reclamanta că în urma acțiunilor petrecute de către organele de urmărire penală, respectiv, nici stocul de marfă nu se putea fizic să fie calculat.

Reclamanta SC „Saroslux” SRL a solicitat, anularea actului de control nr. 1-xxxxx din 9 august 2017 emis de Inspectoratul Fiscal de Stat; anularea deciziei nr. xxxxx din 7 septembrie 2017 emis de DGAF mun. Chișinău și anularea deciziei nr. xxxxx din 14 decembrie 2017 emis de SFS.

La 19 aprilie 2018, reclamanta SC „Saroslux” SRL a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat, anularea actului de control nr. 1-xxxxx din 9 august 2017 emis de Inspectoratul Fiscal de Stat, întocmit de inspectorul principal al Secției deservire persoane juridice nr. 1 al DDF Rîșcani, Marina Zapanovici; anularea deciziei nr. xxxxx din 7 septembrie 2017 emis de DGAF mun. Chișinău; anularea deciziei nr. xxxxx din 14 decembrie 2017 emis de SFS; obligarea SFS să emită decizia privind înregistrarea ca subiect cu TVA la SC „Saroslux” SRL, din momentul ce hotărârea judecătorească va deveni definitivă și executorie.

Prin hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial. A fost anulată decizia Direcției deservire fiscală Rîșcani din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat nr. xxxxx din 7 septembrie 2017, cu restabilirea SC „Saroslux” SRL a înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA din 9 august 2017.

În rest acțiunea a fost respinsă.

La 24 aprilie 2018 SFS, DGAF mun. Chișinău a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate, cu

pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de SC „Saroslux” SRL să fie respinsă.

Prin decizia din 19 martie 2019 a Cuții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de SFS, DGAF mun. Chișinău și a fost menținută hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că administratorul întreprinderii, Fiodor Spînu în perioada efectuării controlului fiscal, precum și anterior perioadei de referință, s-a aflat în arest preventiv și arest la domiciliu, acesta a fost în imposibilitate de a se conforma prevederilor 115 alin. (1) Cod fiscal și de a prezenta în termenul stabilit declarația privind TVA pentru perioada fiscală mai-iunie 2017.

La fel, fiind izolat, iar ulterior fiindu-i de iure instituite anumite restricții, administratorul SC „Saroslux” SRL a fost în imposibilitate de a împuternici alte persoane de a prezenta organului fiscal aceste declarații. Deși controlul fiscal din 9 august 2017 a fost efectuat „fără participarea și prezența conducătorului Fiodor Spînu , deși a fost citat prin citația din 7 iulie 2017”, potrivit celor indicate mai sus rezultă cu certitudine că administratorul Fiodor Spînu nu a fost înștiințat legal, de vreme ce față de acesta la situația din 7 iulie 2017 era aplicată măsura preventivă – arestul preventiv.

Totodată, instanțele au reținut, că rezultă temeinicia acțiunii reclamantului în partea anulării deciziei Direcției deservire fiscală Rîșcani din cadrul Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat nr. xxxxx din 7 septembrie 2017, de vreme ce neprezentarea în termen a declarației privind TVA pentru perioada fiscală mai-iunie 2017 s-a datorat unor circumstanțe neimputabile contribuabilului SC „Saroslux” SRL.

În consecință, instanțele au constatat, netemeinicia pretenției reclamantului SC „Saroslux” SRL privind obligarea SFS de a emite decizia privind înregistrarea ca subiect cu TVA la SC „Saroslux” SRL din momentul ce hotărârea judecătorească va deveni definitivă și executorie, or odată cu anularea deciziei contestate, este restabilit și dreptul contribuabilului a înregistrării ca subiect al impunerii cu TVA. Mai mult, înregistrarea subiectului impozabil, reglementată de prevederile art. 112 Cod fiscal, prevede o procedură distinctă, atribuită în exclusivitate Serviciului Fiscal de Stat, care și decide, în limitele cadrului legal, înregistrarea subiectului ca contribuabil al TVA.

Respingând capătul de cerere privind anularea deciziei nr. xxxxx din 14 decembrie 2017 pe marginea contestației și actului de control fiscal nr. 1-xxxxx din 9 august 2017, instanțele ierarhic inferioare au reținut că sunt acte preparatorii și nu stabilesc pentru SC „Saroslux” SRL careva obligații.

La 17 mai 2019 SFS, DGAF mun. Chișinău a depus recurs prin care a solicitat casarea deciziei din 19 martie 2019 a Cuții de Apel Chișinău și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de SC „Saroslux” SRL să fie respinsă ca neîntemeiată.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, nefiind aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Sub acest aspect, recurentul SFS, DGAF mun. Chișinău a remarcat că soluția instanței de apel este una pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea naturii juridice, a obiectului în litigiu, criteriu care presupune prin sine lămurirea corectă și certă a situației de fapt și de drept din următoarele motive.

A menționat că la examinarea cauzei instanța de apel nu a luat în considerare faptul, că la 9 august 2017, de către colaboratorul SFS, a fost efectuat controlul fiscal prin metoda verificării camerale (actul de control nr. 1-xxxxx), în rezultatul căruia s-a stabilit încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c) și art. 115 alin. (1) al Codului Fiscal RM, prin neprezentarea de către SC „Saroslux” SRL a declarației TVA pentru perioadele fiscale L/05/2017 și L/06/2017. Or, potrivit art. 8 pct. (2) lit. c) al Codului Fiscal, contribuabilul este obligat să întocmească și să prezinte Serviciul Fiscal de Stat și serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale dările de seamă fiscale prevăzute de legislație.

Suplimentar, a menționat, că conform informației din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, contribuabilul nu a prezentat declarațiile privind TVA, începând cu perioada fiscală L/05/2017 până la momentul examinării contestației.

La fel, a notat că instanțele de judecată nu au luat în considerație că administratorul SC „Saroslux” SRL fiind în imposibilitate de a prezenta declarațiile privind TVA, având angajați la societate 24 de salariați în perioada fiscală 2017, urma să delege împuternicirile de întocmire, semnare și prezentare a declarației privind TVA, unuia din salariați, intru exercitarea cu bună-credință a obligațiilor privind ținerea evidenței contabile și de întocmire a dărilor de seamă fiscale referitor la activitatea întreprinderii.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă din actele cauzei, copia deciziei integrale a instanței de apel din 19 martie 2019 (f.d. 148-160), a fost expediată participanților la proces la 18 aprilie 2019, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire a Cuții de Apel Chișinău

nr.4387 (f.d. 161), confirmarea privind recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsește.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul SFS, DGAF mun. Chișinău, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 17 mai 2019, în termen. (f.d.164-170)

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de SFS, DGAF mun. Chișinău, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de SFS, DGAF mun. Chișinău, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul depus de SFS, DGAF mun. Chișinău, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală municipiului Chișinău, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu